

Kungälvs kommun

kommun@kungalv.se

Beslut för grundskola efter tillsyn i Ytterbyskolan 1 i Kungälvs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälvskommun att senast den **25 november 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristerna avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvskommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen är strukturerad och utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner)
- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

- Rektorn ska säkerställa att undervisningen är strukturerad och utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan.
- Rektorn och lärarna ska se till att undervisningen utgår från de enskilda elevernas behov och förutsättningar.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvskommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5a och 8 §§ skollagen; Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elever skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven.
- Rektorn ska se till att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens utveckling.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges den ledning och stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjligt eftersom lärarna inte i tillräcklig grad arbetar med att individanpassa undervisningen, såväl för elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling som för de som inte har det. Inte heller skapas alltid förutsättningar för eleverna att förstå målen med undervisningen och syftet med de uppgifter de förväntas göra. På skolenheten saknas också ett fungerande arbete med att fånga upp behoven av extra anpassningar samt att ge sådant stöd. Bland annat beror det på att det finns många elever som är i behov av individuellt stöd och att lärarna inte räcker till för att ge det och ibland beror det på att stödbehovet inte uppmärksammas. Alla lärare får inte heller den hjälp de behöver av elevhälsan i arbetet med att tillgodose elevgruppens behov av extra anpassningar. När undervisningen inte utgår från och anpassas efter elevernas behov kan det hämma elevernas motivation och engagemang i undervisningen och leda till att eleverna inte utvecklar hela sin förmåga. Det är inte heller tydligt för elever och vårdnadshavare hur bedömningen av elevers kunskaper går till och därför inte heller tydligt att betygssättningen utgår från kunskapskraven. Lärare i flera ämnen informerar inte heller eleverna om hur de ska göra för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat att när utbildningen inte utgår ifrån elevernas behov och när syftet med ämnena och lektionernas innehåll inte är tydligt för eleverna så påverkas också möjligheten att uppnå studiero i undervisningen. Tillsynen visar att alla elever på skolenheten inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Trots att uppföljning av studieron sker och att insatser vidtagits som lett till en ökad studiero i några av klasserna så finns det behov på skolan av ökad studiero och ett mer strukturerat arbetssätt för att skapa studiero. På flera lektioner finns en rädsla i elevgruppen för att få höra negativa kommentarer från andra elever när elever svarar på lärarens frågor i klassrummet vilket inte bidrar till att eleverna får möjlighet att lära sig det de ska i en miljö som präglas av studiero. Eftersom elevernas skolmiljö inte präglas av trygghet och studiero får eleverna inte de förutsättningar de har rätt till när de ska inhämta och utveckla nödvändiga kunskaper och värden. Utöver de ovanstående bristerna behöver skolan också utveckla användandet av sitt skolbibliotek eftersom det inte i tillräcklig utsträckning används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att undervisningen för alla elever inte är strukturerad och inte heller alltid utgår ifrån målen i läroplanen och respektive kursplan. Den omständigheten att eleverna i undervisningen möter olika lärare som saknar tillräcklig kännedom om vilka kursplanespecifika mål som tidigare lärare gått igenom innebär att elever riskerar att gå miste om relevanta delar i utbildningen. Det framgår även att det inte heller alltid är tydligt för eleverna vad de ska lära sig i de olika ämnena eftersom de olika digitala lärplattformar som finns på skolenheten inte alltid fyller den funktion de är tänkta att ha. Utöver detta saknas det även en tillräcklig tydlighet för eleverna avseende undervisningens struktur genom att alla lärare inte tydliggör syfte och

kunskapskrav för eleverna som därmed inte alltid förstår vad de ska lära sig eller hur de ska kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i hur lärare i undervisningen tar hänsyn till elevernas behov och förutsättningar samt att ge alla elever den utmaning och den uppmuntran de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Det framgår att det finns lärare som lägger upp undervisningen mer eller mindre likadant för alla elever utan att anpassa den till de enskilda elevernas behov, vilket innebär att det finns elever som riskerar att inte få tillräckliga utmaningar i undervisningen och som därmed kan gå miste om sin möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. Ovanstående omständigheter strider mot författningarnas krav.

Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Enligt skollagen ska i utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska enligt skollagen vidare vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplanen för grundskolan ska läraren ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare anger läroplanen att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Tillsynen visar att undervisningen inte är strukturerad och utgår från målen i läroplanen och respektive kursplan i alla ämnen för alla elever på skolenheten. I intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det i flera ämnen skett och sker flera lärarbyten under elevernas skolgång och att vikarier är vanliga i undervisningen. Eleverna säger i intervjuerna att eftersom de i vissa ämnen bytt lärare flera gånger så har de ibland fått göra samma uppgift eller område igen eller så har de inte fått jobba färdigt med ett påbörjat område. Det har enligt eleverna lett till att de ligger väldigt mycket efter i vissa ämnen. Eleverna säger vidare att det är vanligt att de inte vet varför de ska göra den uppgift de fått och hur den kopplas samman med kunskapskraven. Lärare säger att de vid lärarbyten ibland inte kan se vad den första läraren undervisat eleverna i och eleverna säger att de tycker att lärarna behöver prata mer med varandra om vad eleverna har gjort och hur långt de kommit i olika ämnen. Enligt lärarna ska det finnas ett årshjul som anger vad som ska gås igenom enligt kursplanen i varje ämne, men alla lärare och vikarier följer inte det. Vid terminsstarten pratar lärare om vilka förmågor eleverna ska jobba med under terminen och därtill finns de i en av skolans digitala plattformar, men lärarna säger dock att det nog ändå inte är tydligt för eleverna under terminens gång. I intervju med lärare och elever framkommer det att det finns olika digitala plattformar där lektionsplaneringar och bedömningar ska presenteras för elever och vårdnadshavare. Det framgår dock att systemet med de digitala plattformarna varken för lärare eller elever är tydligt och eleverna berättar också att alla vårdnadshavare och elever inte heller har tillgång till de digitala plattformarna. Det medför därför att de digitala plattformarna inte fyller sitt

syfte. Rektorn säger att det är meningen att lärarna ska använda de digitala plattformarna för att tydliggöra syfte och kunskapskrav men att lärare inte heller ger utrymme för det under lektionerna, vilket därför leder till att eleverna inte får detta tydliggjort.

Av intervjuer framgår vidare att alla elever inte ges den utmaning de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Elever säger att det finns lärare som ger några elever svårare uppgifter och om elever riskerar att inte uppnå kunskapskraven för betyget E får de anpassat material, men så gör dock, enligt eleverna, inte alla lärare. Eleverna beskriver vidare att elever arbetar olika snabbt med uppgifter och det är främst den variationen de ser i undervisningen. De erbjuds i en undervisningsgrupp främst att arbeta med samma arbetsuppgifter och eleverna uppfattar inte att arbetsuppgifterna som erbjuds anpassas efter enskilda elevers förutsättningar. Lärarna säger att det är vanligt med 25 elever i klasserna och alla elever behöver olika stöd och utmaningar, men det hinner lärarna inte ge dem. Lärarna säger vidare att de inte har samma förhållningssätt till hur de i undervisningen utmanar elever och att eleverna vänjer sig vid att det är olika i olika ämnen. Eleverna kan också få mer utmanande uppgifter, men det är enligt lärarna och eleverna ett större fokus på att de ska nå kunskapskraven för E. Lärarna säger att även om de vill ge utmaningar till de elever som kan nå längre så lyckas de inte möta elevernas behov i det. När det finns många olika behov av anpassningar i lärsituationen och när det är en stor spridning i elevernas kunskaper så är det inte möjligt för läraren att klara av det själv, säger också elevhälsans representanter. Enligt lärarna jobbar de utifrån att alla ska nå kunskapskraven för E men säger att det sker på bekostnad av de som behöver utmanas i sitt lärande. Eleverna säger i intervju att lärarna inte uppmuntrar dem att lära sig mer och nå längre i sitt skolarbete. Några elever säger emellertid att det finns lärare som säger till eleverna i årskurs 9 att de ska kämpa på eftersom de snart ska börja på gymnasiet. Men eleverna säger att det inte är ett sätt som motiverar dem och att de inte vet vad de ska göra för att nå längre eftersom det saknas en tydlighet i undervisningen över vad de ska göra och hur de ska nå längre. Rektorn säger att de på skolan har ett fokus på arbetet med att elever ska nå godkända betyg och komma in på gymnasiet, och att trots att de vill väl så är de inte lika bra på att skapa förutsättningar för eleverna att nå högre betyg. Vidare säger rektorn att de i skolledningen inte kunnat möta och ge stöd till lärarna i den utsträckning som behövs för att lärare ska kunna planera sin undervisning utifrån att möta alla olika behov som finns i undervisningsgruppen. Elevhälsans representanter säger att skolan har ett stort fokus på de elever som inte uppnår kunskapskraven för E och att även de elever som uppnår kunskapskraven och som klarar skolarbetet bra också skulle behöva uppmärksammas mer.

Det framgår vidare att lektionsstrukturen och planeringen av lektionerna varierar i tydlighet för eleverna. Det är inte heller alltid tydligt för eleverna vad de ska lära sig i de olika ämnena eftersom syfte och kunskapskrav inte görs tydligt för eleverna. I de tre olika elevintervjuerna som Skolinspektionen genomförde vid tillsynen säger eleverna att några lärare har en tydlig planering, men att andra skulle behöva ha en tydligare planering av och struktur på lektionerna. När lektionerna inte är tydliga och planerade så blir det svårt att förstå vad de ska göra och vad de ska lära sig, säger eleverna. Eleverna säger också att lärarna inte är tydliga i hur eleverna ska lära sig mer och få ett

högre betyg utan säger bara skriv bättre och resonera mer. Representanter för elevhälsan säger att det varierar mellan ämnen och lärare hur tydligt målet för undervisningen är för eleverna. Lärare och rektorn säger att det nog är så att syfte och kunskapskrav inte är tydligt för eleverna i alla ämnen. Enligt lärarna har de tidigare arbetat med pedagogiska planeringar och har också haft en pågående fortbildning i detta. De säger dock att de nu har tappat systematiken i det arbetet och att de inte heller har tid att utveckla sina ämnen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv's kommuns verksamhet vid Ytterbyskolan 1 uppfyller inte de krav som följer gällande föreskrifter. Kungälv's kommun föreläggs därför att fullfölja sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att alla elever som är i behov av extra anpassningar inte får det eftersom lärarna inte alltid kan ge det stöd eleverna behöver i klassen. Bland annat beror det på att det finns många elever som är i behov av individuellt stöd och att lärarna inte räcker till för att ge det och ibland beror det på att stödbehovet inte uppmärksammas. Alla lärare får inte heller den hjälp de behöver av elevhälsan i arbetet med att tillgodose elevgruppens behov av extra anpassningar. När elever inte får det stöd de är i behov av så riskerar de att inte nå målen för utbildningen. Att inte alla elever ges de extra anpassningar de är i behov av strider mot författningarnas krav.

I skollagen anges att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver.

Av tillsynen framgår att alla elever som är i behov av extra anpassningar inte skyndsamt får sådant stöd på skolenheten. Det finns enligt de intervjuade många elever som är i behov av individuellt stöd och lärarna räcker inte till för att ge det. Rektorn, representanter för elevhälsan och lärare säger att det är flera elever i klasserna som behöver extra anpassningar, som till exempel stöd i att starta upp arbetet med de uppgifter som ska genomföras på lektionerna, och det finns inte resurser till att tillmötesgå detta behov. Elevhälsan säger att det blir för mycket för en lärare att klara av att ge extra anpassningar till alla elever inom en grupp när flera elever behöver sådana anpassningar som inte går att ge till eleverna samtidigt. Trots att det enligt rektorn och representanter för elevhälsan sker ett stort arbete med att ge eleverna extra anpassningar får inte alla elever det stöd de är i behov av eftersom resurserna inte räcker till. Istället ges de det stöd som skolan har möjligheter att ge vilket inte räcker för alla elever. Även lärarna säger i intervju att de inte räcker till i klassrummet för några av klasserna där behovet av stöd i elevgruppen är stort. Ibland är det stöd som behövs för individer i en undervisningsgrupp så olika att den ena elevens stöd motverkar en

annan elevs stödbehov, till exempel när en elev behöver kortare genomgångar och en annan behöver långa sådana, säger rektorn.

Det framgår vidare att elever inte upplever att lärare har möjlighet att ge dem det stöd de behöver under en lektion och att lärare inte alltid får den hjälp de behöver av elevhälsan i arbetet med att tillgodose elevgruppens behov av extra anpassningar. Eleverna säger i intervjuerna att det finns lektioner när de väntar på stöd hela lektionen. Det finns bara en lärare så det går inte att hjälpa alla, säger eleverna. Rektorn säger att även om lärarna har en ambition att ge de extra anpassningar som eleverna behöver så finns det ett behov i lärargruppen av att få stöd av elevhälsan i vilka extra anpassningar de ska ge och hur. Det har specialpedagogerna inte alltid möjlighet att ge eftersom de inte hinner vägleda alla lärare. Lärarna säger att av skolans fyra arbetslag så får två av dem mycket stöd i arbetet med extra anpassningar av elevhälsan och två får inte så mycket stöd i det arbetet. Lärarna räcker inte till och inte elevhälsan heller trots att de jobbar mer än man kan förvänta sig, säger lärarna. Det finns också en variation i om lärarna ser att de behöver göra extra anpassningar eller inte och hur fort det går för dem att uppmärksamma behovet, säger rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv's kommuns verksamhet vid Ytterbyskolan 1 uppfyller inte de krav som följer gällande föreskrifter. Kungälv's kommun föreläggs därför att fullfölja sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att se till att elevernas kunskaper bedöms utifrån de nationella kunskapskraven. Även arbetet med att fortlöpande informera eleverna om deras kunskapsutveckling brister. Eftersom det inte är säkerställt att undervisande lärare har fullständiga underlag för bedömning och betygssättning finns en risk att elevernas kunskaper inte utvärderas i förhållande till de kunskapskrav som anges i kursplanerna. Eleverna riskerar också att gå miste om viktig information om sin kunskapsutveckling genom att det system som finns för att ge dem sådan information inte alltid synes fungera såsom det är tänkt. Det beror delvis på att de digitala systemen inte alltid fungerar men också på att all information inte alltid dokumenteras i dessa system. Det gör att det blir otydligt för både elever och vårdnadshavare hur det går för eleverna i deras kunskapsutveckling och vad de ska göra för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Enligt läroplanen finns som stöd för betygssättningen ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygssteg. Vidare anger läroplanen att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling samt muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Vidare ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper. Eleven och elevens vårdnadshavare ska fortlöpande informeras om elevens utveckling. Läraren ska enligt läroplanen samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling. Läraren ska

också med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov.

Det finns enligt intervjuer inte alltid underlag för en allsidig bedömning av elevers kunskaper utifrån kunskapskraven. Det är inte heller tydligt för eleverna hur bedömningen av deras kunskaper går till och att betygssättningen utgår från kunskapskraven. I de olika elevintervjuerna som Skolinspektionen genomförde vid tillsynen säger eleverna att de upplever betygssättningen som otydlig och orättvis. De uppger också att de inte får någon förvarning innan betyget F sätts och att de får höra att hur de är på lektionerna påverkar deras betyg. Om eleverna vill se hur det går för dem i skolan och om de kommer in på Unikum så kan de i slutet av terminen se bedömningarna säger eleverna. Det är dock enligt eleverna sällan de får information om bedömning under terminens gång. Lärarna säger att de gör olika när det gäller information om bedömning, någon säger att hen ger mycket feedback till elever i grupp eller enskilt under lektionerna. Lärare beskriver därutöver att de vill men inte hinner kommunicera bedömning till alla elever. Det ges även, av rektorn och elever, exempel på att det vid byte av lärare har förekommit att lärarens bedömning inte förts vidare till den lärare som tar över undervisningen. Flera av eleverna beskriver också att de i samma ämne fått olika betyg när de bytt lärare och att det mellan två terminer skiljt från betyget A till betyget E i samma ämne. Rektorn säger också att hon känner till att det finns elever som inte fått sina kunskaper och bedömningar dokumenterade vid lärarbyten. Elevhälsans representanter säger att rektorn tagit upp att eleverna har en relativt låg måluppfyllelse på skolan och att personalen då talat om att det kan bero på att det kan saknas underlag för betygssättningen. Lärarna får, enligt elevhälsan, lägga större delen av sin tid på att arbeta med hur de skapar studiero vilket medför att personalen inte kommer till de pedagogiska diskussionerna om exempelvis bedömning inför betygssättning säger elevhälsan.

Det framgår vidare att elever och vårdnadshavare inte får den information de behöver för att veta hur det går i elevernas kunskapsutveckling. En del av eleverna säger i intervju att mentorerna på utvecklingssamtalen tar upp hur eleven trivs i skolan, kunskapsresultaten och vad eleven vill förbättra, men några andra elever säger att de inte får reda på sina kunskapsresultat under dessa samtal. För flera av eleverna i de olika intervjuerna och deras vårdnadshavare fungerar det inte heller med de två olika digitala plattformar för att få information om elevernas kunskapsutveckling. Att de inte får informationen från de digitala plattformar beror enligt eleverna på att det är många elever och vårdnadshavare som inte kommer in på sidorna och också att det är svårt att förstå bedömningarna som läggs in där. Eleverna säger att lärarna gör olika och att de fått information om bedömningar i några ämnen under terminens gång, men inte i andra. De säger också att de mål de sätter upp under utvecklingssamtalen inte följs upp och att de varken brukar få jobba med dem eller ens kommer ihåg de egna målen. Rektorn säger att de på skolan inte hittat formerna för användandet av Unikum i den dagliga verksamheten och i den kontinuerliga feedback som eleverna ska få. Lärarna har inte ett gemensamt förhållningssätt till hur de digitala plattformarna ska användas, säger rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälvs kommuns verksamhet vid Ytterbyskolan 1 uppfyller inte de krav som följer gällande föreskrifter. Kungälvs kommun föreläggs därför att fullfölja sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer att alla elever inte erbjuds en utbildning som präglas av trygghet och studiero. Elevernas studiero i klassrummet varierar mellan klasser och ämnen. Trots att uppföljning av studieron sker och att insatser vidtagits som lett till en ökad studiero i några av klasserna så finns det behov på skolan av ökad studiero och ett mer strukturerat arbetssätt för att skapa studiero. På flera lektioner känner elever en rädsla för att få negativa kommentarer av andra elever när elever svarar på lärarens frågor i klassrummet. Att elever inte känner trygghet påverkar studieron och elevernas förutsättningar för lärande.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av tillsynen framgår att skolmiljön inte präglas av studiero för alla elever på skolenheten, eftersom studieron och tryggheten i klassrummet varierar mellan klasser och ämnen. Rektorn, elevhälsan, lärare och elever säger i intervjuerna att studieron varierar mellan klasser och lektioner. Eleverna säger att alla lärare inte säger till när elever stör studieron och att det blir stökigt när lärare går ut ur klassrummet. Det finns också elever som i intervjun säger att elever inte skulle störa studieron om de visste vad de ska göra på lektionerna och om de skulle få den hjälp de behöver. När det är stökigt på lektionerna när man inte sin fulla potential, säger eleverna också. Lärarna säger i intervju att de via elevenkäten, en gång per termin, följer upp elevernas upplevelse av studiero och resultatet av enkäten har signalerat att det är bristande studiero i klasser. Eftersom eleverna inte har studiero i alla klasser och ämnen säger lärarna att de därför tagit fram gemensamma strukturer som de ska arbeta efter i undervisningen. Strukturen innebär bland annat en gemensam uppstart, placeringar och att lärare styr grupperingar vid elevarbeten. Målet var att det nu skulle vara implementerat, men lärarna säger att det ser olika ut eftersom det saknas lärare och är en stor personalomsättning. Eleverna säger att studiero skapas av en tydligare struktur där eleverna vet vad de ska göra på lektionen. Det skulle enligt eleverna medföra att alla skulle jobba med det de ska, men så är det dock inte enligt eleverna på alla lektioner. Bland annat följer inte alla lärare upp att eleverna sitter på de bestämda placeringarna som eleverna ska ha i klassrummen, vilket medför att eleverna vid flera lektioner själva väljer var de sätter sig i klassrummet. Lärarna beskriver att det inte finns några kompletta läroplaner och att det saknas lärare i flera ämnen samt att det ständigt kommer nya vikarier vilket enligt lärarna innebär att de inte kan skapa och upprätthålla de strukturer de bestämt att de ska förhålla sig till. Rektorn säger att de alltid ställer sig frågan om det är så att undervisningen fungerar eller inte när det framkommer att det inte är studiero.

Tillsynen visar att det också görs vissa insatser för att främja trygghet och studiero och att arbetet följs upp med goda resultat. I två av klasserna har elevhälsan kopplats in för

att öka studieron och i de klasserna säger både elevhälsan, lärare och elever i intervjuer att det, enligt en utvärdering, har blivit mycket bättre så att det nu är studiero där. Rektorn säger att de håller koll på studieron och att de särskilt följer upp klasser där det varit många lärarbyten och vikarier. I de uppföljningarna kan rektorn se att behovet av att arbeta för att få studiero flyttas runt mellan klasserna av olika orsaker och att det nästan alltid finns grupper där det inte är studiero.

Alla elevers studiemiljö präglas inte av en trygghet som skapar studiero. På flera lektioner är det visserligen tyst men tystnaden beror enligt vad som framkommer i intervjuer ibland på rädsla för att få negativa kommentarer av andra elever när elever svarar på lärarens frågor i klassrummet. Det finns elever som i intervju säger att det är tyst i många ämnen men att det beror på att eleverna inte vågar prata inför varandra av rädsla för att bli skrattade åt och få negativa kommentarer om de säger fel. I årskurs 9 säger eleverna att de vågar prata i klassrummet och svara på frågor nu eftersom klasserna lärt känna varandra. Elevhälsan säger att det finns klasser där studieron påverkas negativt av elevernas jargong och språkbruk. Eleverna i två av tre intervjuer säger bland annat att det också finns lärare som höjer rösten för att få studiero, men att det inte hjälper och att eleverna bara blir arga och tappar respekten för läraren.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälvskommuns verksamhet vid Ytterbyskolan 1 uppfyller inte de krav som följer gällande föreskrifter. Kungälvskommun föreläggs därför att fullfölja sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen bedömer att det bibliotek som finns i skolenhetens lokaler inte används i undervisningen i tillräcklig utsträckning för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Av vad som framkommer används biblioteket endast för att låna böcker i ämnet svenska vilket inte kan anses räcka för att eleverna ska kunna få sitt behov av utveckla sina kunskaper tillgodosett inom hela utbildningen. Detta strider mot författningarnas krav.

Av skollagen framgår att eleverna i grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet och andra lärverktyg för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, bland annat skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteket spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material inom utbildningen (prop. 2009/10:165 s. 284).

Av tillsynen framgår att det biblioteket som finns i skolan endast används i begränsad utsträckning i undervisningen. Biblioteket är öppet under tre vardagar i veckan och är

då tillgängligt för eleverna. Öppettiderna för biblioteket är enligt information på bibliotekets dörr måndag och torsdag mellan klockan 10 och 16 och onsdag mellan klockan 10 och 19. Lärarna säger dock att det sällan är öppet och tillgängligt för eleverna och att de öppettider som finns inte stämmer med lektionerna. Både lärarna och rektorn säger vidare att det inte används. Enligt eleverna och lärarna använder de inte skolbiblioteket annat än i undantagsfall. Böckerna som finns där används enligt dem endast ibland i svenska men inte i några andra ämnen. Eleverna använder inte heller bibliotekets resurser för sitt skolarbete utan använder sig istället av material från ett läroboksföretag. Eleverna kan dock ibland få i uppgift att gå till biblioteket för att ta reda på information säger lärare, men det är mer för att elever behöver röra på sig än för att använda biblioteket i undervisningen. Inte heller finns det enligt rektorn något samarbete mellan skolan och bibliotekspersonalen vilket det har funnits tidigare kring val av litteratur, beställningar och om källkritik. Något sådant samarbete har inte skett på flera år säger lärare.

Motivering till föreläggande som ingripande

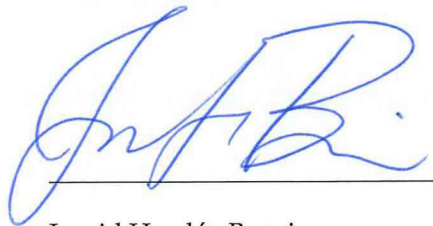
Kungälvskommuns verksamhet vid Ytterbyskolan 1 uppfyller inte de krav som följer gällande föreskrifter. Kungälvskommun föreläggs därför att fullfölja sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna..

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Kungälvskommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

Ingrid Hesslén Brunius
Beslutsfattare

Karin Pollack
Föredragande/Utreddare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Ytterbyskolan 1

Fakta om Ytterbyskolan 1

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kungälv kommun under våren 2019. Ytterbyskolan 1 besöktes av Skolinspektionen den 9 och 10 april 2019.

Ytterbyskolan 1 är en grundskola i Kungälv kommun. Skolenheten leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. På skolan går 572 elever i årskurs 7-9.